

Referat af den ordinære generalforsamling i Dansk Forfatterforening, lørdag den 30. april 2022 kl. 15-18

Formand Morten Visby bød velkommen og glædede sig over, at generalforsamlingen igen kunne holdes om foråret. Herefter læste han navnene på de medlemmer, der er døde siden seneste generalforsamling, og de blev mindet ved fælles stilhed.

1. Valg af dirigent

Knud Vilby blev foreslået og valgt som dirigent.

Dirigenten takkede for tilliden og konstaterede, at den ordinære generalforsamling var lovligt indkaldt.

2. Forelæggelse af formandens beretning til godkendelse

Formand Morten Visby gennemgik sin årsberetning bragt i Forfatteren nr. 1-2022 ved at læse den skriftlige beretning op. Herfra er der resumeret i punkter:

Samling om litteraturen: I 2021 blev det igen muligt at mødes fysisk, selv om året også var præget af nedlukning. Det var en glæde igen at kunne samles om litteraturen, bl.a. ved legatreceptionen og den litterære begivenhed, da Zinklarprisen blev tildelt den bulgarske forfatter Georgi Gospodinov. Også F-gruppens stand på bogmessen og bestyrelsens møde med Aarhusgruppen blev fremhævet som højdepunkter.

NOTA: I en historisk sejr over den danske stat fik forfatterne og forlagene fuldt medhold i en sag ved en retslignende instans i Kulturministeriet mod NOTA, Danmarks bibliotek for syns- og læsehandicappede, der fremover skal betale rettighedshaverne for at stille bøgerne til rådighed.

Bogglad: 100.000 børn i daginstitutioner har fået bedre adgang til fysiske bøger, efter en politisk indsats fra Dansk Forfatterforening. Det er samtidig lykkedes at få ændret et udkast til ny bekendtgørelse om skolebibliotekerne, så de fremover forpligtes til at styrke elevernes frilæsning og inddrage et fokus på litteratur og læsning i vejledningsopgaverne.

Brancheaftale: Vi er så godt som i hus med en aftale med Danske Forlag om retten til et langt mere detaljeret indblik i forlagenes indtjening på den enkelte titel og i den reelle omsætning, der ligger til grund for såvel royalties som engangshonorarer.

Evalueringsudvalget: Evalueringsudvalget nåede til enighed om alle punkter, bl.a. en justering af lyrikkens og de illustrerede bøgers point, så disse værker i digital form når op på et omfang, der svarer bedre til deres omfang i fysisk form. På længere sigt skal fordelingen af biblioteksafgiften mellem digitalt og fysisk materiale fastlægges efter udlånet, men det lykkedes foreningen at få udsat denne

overgang i to år pga. de udsving i udlånet, som coronanedlukningerne medførte. I 2022 vil den digitale biblioteksafgift udgøre cirka ti procent og i 2023 tretten procent.

Momspligt: Regeringen har foreslået at indføre moms på indtægter fra forlagskontrakter. Foreningen har med alle midler søgt at undgå ekstra byrder, hvad enten det er i form af en uønsket momspligt eller uklare regler for, hvornår man er momspligtig.

Morten Visby rundede gennemgangen af den skriftlige beretning af med at takke sekretariatet og bestyrelsen. Herefter supplerede han med oplysninger om, hvad der er sket på det halve år, der er gået siden seneste generalforsamling.

Bogforum: Beretningen lagde op til, at andre grupper end F-gruppen kunne have en stand på Bogforum. Siden da har bestyrelsen besluttet, at Dansk Forfatterforening skal have en fællesstand i år. Det bliver op til grupperne at organisere indholdet af standen.

Gratisarbejde: Forfatterforeningen planlægger en undersøgelse af gratiskulturen, som udføres af to kultursociologer fra vidensplatformen Kurana, der skal afdække områdets omfang og karakter. Både medlemmer og arrangører spørges. Samtidig er Forfatterforeningen ved at udarbejde et materiale til vejledning. Bestyrelsen er bevidst om, at det er en stor opgave, og at det kan blive svært at finde en fællesnævner.

Herefter blev beretningen sat til debat:

Klaus Skot-Hansen spurgte til moms på forfatterindtægter i andre lande.

Morten Visby svarede, at spørgsmålet rører ved kernen i den uklarhed, der er nu. Der findes en stand-still-bestemmelse fra 1978, ifølge hvilken de daværende medlemslande fik tilladelse til at beholde deres eksisterende momslovgivning, men hvis der skal laves ændringer, skal lovgivningen bringes i overensstemmelse med EU-reglerne. I det fremsatte forslag fra regeringen, der indebærer en delvis fritagelse for momspligt for forfattere m.fl., er det netop uklart, om der er tale om en ændring eller ikke. Det er politikere, embedsmænd, revisorer m.fl. uenige om, og Folketinget har derfor besluttet at hyre et eksternt advokatfirma, Gorissen Federspiel, til at afklare, om der er tale om en overimplementering eller en underimplementering af EU-reglerne.

Thore Bjørnvig spurgte, hvad foreningen har tænkt sig at bruge standen på Bogforum til.

Morten Visby svarede, at det ikke skal være en salgsstand. Det skal først og fremmest være et mødested for foreningens medlemmer på Bogforum og et sted, hvor foreningen præsenterer sig for gæsterne på Bogforum. Hvad angår kurateringen af indholdet, har bestyrelsen besluttet at lægge det ud til grupperne. På den måde fastholdes den mangfoldighed, der er i foreningen.

Formanden for Illustratørgruppen, Marie Priem, spurgte, om illustratørernes forhold også indgik i forhandlingerne med Danske Forlag om oplysning af indtjeningen pr. titel.

Morten Visby svarede bekræftende. Baggrunden er ændringer i den danske ophavsretslov til efteråret, igen i forlængelse af et EU-direktiv. En af ændringerne er, at man fremover får indblik i omsætningen af materialet. Det er særligt relevant for illustratørerne, der ikke får royalti og derfor ikke kan følge, hvordan det går med bogen.

Det er heller ikke uvæsentligt for forfattere, idet bøger i dag bliver solgt på en langt mere kompleks måde end tidligere. Selv om man får en royaltyopgørelse, kan det stadig være utrolig vanskeligt fx at se, hvor mange der egentlig har læst ens e-bog. I forhandlingerne med Danske Forlag er noget af det, der er blevet diskuteret allermest, hvem der skal være omfattet af denne ret. Det er ikke nogen hemmelighed, at forlæggerne gerne vil begrænse den administrative byrde og derfor gerne vil undtage dem, der får et engangshonorar, eftersom det ikke har nogen indflydelse på deres betaling. Men det er netop vigtigt, når man bliver bedt om at modtage et engangshonorar som samlet betaling for et værk over tid. Så kan man bedre tage stilling til størrelsen af honoraret, når man laver andre opgaver for samme forlag. Der kommer også en ret til at få genforhandlet aftalen, hvis den efterfølgende indtjening har været uforholdsmæssigt høj.

Frode Olsen spurgte, om der er noget nyt i retssagen om Arne Herløv Petersens dagbøger.

Morten Visby gjorde rede for, hvordan Arne Herløv Petersen i 1981 blev sigtet for at spionere for en fremmed magt og i den forbindelse fik beslaglagt sine dagbøger, som rummede skitser til værker og optegnelser af privat karakter. Selv om sigtelsen blev frafaldet, beholdt politiet dagbøgerne. PET's arkiver er siden blevet overdraget til Rigsarkivet, hvor de er blevet digitaliseret, og forskere har kunnet få adgang til teksterne. Arne Herløv Petersen har søgt at få dem tilbage, bistået af Forfatterforeningen, men har fået afslag på afslag. Nu ligger sagen i Østre Landsret.

Selve retssagen er ikke gået i gang, men Dansk Forfatterforening har i mellemtiden forsøgt at få sagen flyttet til EU-Domstolen i Luxembourg, idet foreningen mente, at det var principielt vigtigt at få afklaret, om de danske arkivregler var i overensstemmelse med EU's regler. Østre Landsret har dog vurderet, at Landsretten godt selv kan tage stilling til sagen.

Hvis Arne Herløv Petersen taber sagen, vil det være muligt at søge at få den optaget ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, men teknisk set er det Arne selv, der skal søge om det.

Regitze Schrøder spurgte, om illustratører også får biblioteksafgift, når de nu kun modtager et engangshonorar fra forlaget, og om illustratørerne i givet fald selv skal henvende sig til biblioteksafgiften.

Morten Visby svarede, at det drejer sig om to forskellige ting. Det ene er forlagets betaling til illustratoren, det andet en årligt tilbagevendende betaling fra bibliotekerne. I princippet behøver illustratorerne ikke selv henvende sig, men illustratorerne skal selv være opmærksomme på, om bøgerne bliver registreret på deres titelliste.

Herefter spurgte Knud Vilby forsamlingen, om de kunne godkende beretningen. Formandens beretning blev enstemmigt godkendt.

3. Forelæggelse af foreningens regnskab for seneste regnskabsår til godkendelse

Kasserer Henrik Poulsen gennemgik regnskabet for 2021. Kassererens beretning for regnskabsåret 2021 er bragt på side 34-35 i Forfatteren nr. 1-2022. Beretningen blev ikke læst op.

Henrik Poulsen bemærkede, at årets regnskab kan se overvældende ud, fordi det ender i et årsresultat på 278.794 kr. Men det skyldes i høj grad de finansielle poster, idet hovedbestyrelsen i efteråret besluttede at investere nogle af foreningens penge i værdipapirer for at undgå negative renter. Det er i en vis forstand 'papierpenge', dvs. ikke-realiserede kursgevinster, og resultatet kan gå den anden vej andre år. Årets resultat inden finansielle poster er på 32.296 kr., hvilket også er pænt.

Om indtægterne bemærkede kassereren, at administrationsbidraget fra Autorkontoen var lidt højere i 2021 end tidligere, og det kommer ned i normalt leje i 2022. Det skyldes i 2021 nogle ekstra opgaver m. den sidste afvikling af individuel fordeling, som er overgået endeligt til Forfatternes Forvaltningsselskab fra og med 2022.

På udgiftssiden har bestyrelsen besluttet ekstraordinært at investere i en række enkeltudgifter i 2021: nye borde, bedre it-adgang, ny belysning, ekstra køleskab, nyt komfur. Det får alle glæde af, både sekretariatet og dem, der holder arrangementer i Strandgade. Derudover er der sat penge af til forskellige projekter: undersøgelsen af gratisarbejde, nye internationale projekter, Bogforum og støtte til diverse projekter, herunder Prins Henrik-prisen, der allerede har fået god og solid omtale.

På trods af corona og den deraf følgende nedgang i aktiviteter er det lykkedes at fastholde et højt medlemstal. Der er lige nu omkring 1400 medlemmer.

Regnskabet blev sat til debat:

Eva Parum spurgte, om bestyrelsen havde besluttet, hvad der skulle ske med investeringerne, når renterne stiger igen.

Tidligere kasserer Sanne Udsen svarede, at formuen ikke kun var omlagt for at undgå negative renter, men også for at inflationssikre den og måske få et overskud til driften. Bestyrelsen vedtog dengang en køb og behold-strategi, og derfor er risikoen lavere, end hvis pengene skulle bruges om to år. Hun tilføjede, at der ikke umiddelbart er planer om at lave flere investeringer.

Sekretariatschef Sara Strand bemærkede, at en del af formuen også står i banker med op til de 750.000 kr., som er dækket af statens indskydergaranti.

Eva Parum opfordrede derpå bestyrelsen til at overveje investeringsstrategien hvert halve år og diskutere, om der er noget, der har forandret sig.

Kenneth Krabat ville gerne vide, om overskuddet geninvesteres eller trækkes ud. Sara Strand svarede, at overskuddet i det forløbne år er trukket ud.

Tommy P. Kristensen nævnte, at han er meget glad for Forfatteren, men han ville gerne vide, om det var rigtigt forstået, at hvert nummer i snit koster 125.000 kr.

Sara Strand forklarede, at der ikke kun indgår trykkeudgifter i beløbet, men også lønninger, distribution m.m., og at disse omkostninger stadig ville være der, hvis man omlagde til digital udgivelse, som derfor også ville blive dyr.

Bernt Stubbe Østergaard ville gerne vide, hvilke aktiviteter der er dækket under de internationale udgifter, og fik som svar, at det bl.a. indbefatter et bidrag til en international konference for oversættere (48.000 kr. af de anvendte 61.000), der skal holdes her i København. Desuden samarbejder foreningen med andre forfatterforeninger.

Regnskabet blev enstemmigt godkendt.

4. Midler fra kollektive forvaltningsorganisationer:

- a. Godkendelse af gennemsigtighedsrapport 2021 (revideret af revisor)

Gennemsigtighedsrapporten har ligget til gennemsyn på Dansk Forfatterforenings hjemmeside.

Kasserer Henrik Poulsen gennemgik de overordnede linjer og konstaterede, at Autorkontoens regnskab er ganske kompliceret, fordi det består af en samling overførsler fra Copydan, der kommer fra både individuelle og kollektive midler, herunder midler, som først kan endeligt lukkes efter tre år. En del af administrationen er henlagt til Forfatternes Forvaltningsselskab, mens andre dele varetages af Dansk Forfatterforening.

Sekretariatschef Sara Strand nævnte, at de midler, der ikke kan uddeles individuelt, overføres til Autorkontoen eller anvendes til andre formål.

Nete Krøll ville gerne vide, hvor mange penge fra Autorkontoen der går til arbejdslegater.

Henrik Poulsen svarede, at der var uddelt ca. 2 mio. kr. i pulje A og B samt ca. 500.000 kr. i pulje C (VISDA) til illustratører.

Gennemsigtighedsrapporten blev enstemmigt godkendt.

- b. Forslag om anvendelse af individuelle og kollektive midler fra kollektive forvaltningsorganisationer i 2022 (fx Copydan)

Forslaget har ligget til gennemsyn på Dansk Forfatterforenings hjemmeside og blev uddelt til deltagerne i generalforsamlingen. Forslaget har 4 underpunkter: 1) fordelingspolitik, 2) investeringspolitik, 3) politik for fradrag af omkostninger og ufordelbare midler og 4) risikostyringspolitik.

Ad 1) Sara Strand forklarede, at Forfatternes Forvaltningsselskab skal have et styringsværktøj for administrationen af de individuelle midler, selskabet administrerer. Årets forslag til fordelingspolitik vedr. Verdens-tv, Kulturplus og AVU mindede meget om tidligere års, hvor der ikke opgøres minuttal, men kun tælles antallet af optrædener. Kun for fra Arkiv (den gamle Arkivpakke 1) er der tilstrækkeligt med data til, at man kan måle anvendelsen – her gik forslaget på en vægtning med 75 % for tilrådighedsstilling og 25 % for anvendelse. Af det samlede beløb hensættes 10 % til senere krav og 10 % til sociale og kulturelle formål.

Sara Strand opfordrede alle til at sende konkrete eksempler på anvendelse ind til foreningen, som så vil videresende dem til rette vedkommende, så de kan blive registreret.

Kenneth Krabat ville gerne vide, om listen over, hvad der udgør en optræden, var udtømmende, og fik at vide, at det er den ikke.

Cindy Lynn Brown ville gerne vide, om man selv kunne indberette tekster, hvis man ved, at ens egne tekster er anvendt i undervisning. Sara Strand svarede, at Forfatternes Forvaltningsselskab kun behandler AV-optræden, mens det andet hører under Tekst og Node, så hun opfordrede til at kontakte Copydan Tekst og Node.

Knud Vilby spurgte til optræden på lokale radio- og tv-stationer. Sara Strand svarede, at man skal tjekke oversigten hos Verdens-tv. Nogle er med på listen, andre er ikke. Det er i sidste ende et spørgsmål om, hvorvidt en given kanal indgår i Copydans opkrævningsgrundlag.

Ad 2) De indkomne midler er placeret på en bankkonto og investeres ikke.

Ad 3) 10 % af de ufordelbare midler hensættes til evt. senere krav. Efter tre år overføres restmidlerne til Autorkontoen. Andre 10 % hensættes til sociale og kulturelle formål. 20 % hensættes til administration, men der afregnes senere for faktisk forbrugt tid op til 20 %.

Ad 4) Risikostyringspolitikken delegeres til foreningens bestyrelse. Hensættelsen på 10 % til evt. senere krav er en del af risikostyringen.

De fire forslag blev godkendt enkeltvis. Alle blev godkendt enstemmigt.

5. Forelæggelse af budget til godkendelse og fastsættelse af kontingent for indeværende år

Kasserer Henrik Poulsen fremlagde budgettet (fremrykket til før pkt. 4, da han skulle gå tidligt). Budgettet står i Forfatteren 2022-01 på side 33.

Budgettet for 2022 minder om et fra årene før coronanedlukningerne. Budgettet er lavet ud fra den forudsætning, at generalforsamlingen fastholder grundkontingentet på 2900 kr.

Henrik Poulsen bemærkede, at administrationsbidraget fra Copydan er lavere end året før, hvor det var ekstraordinært højt. Udgifterne til formandskabet er højere end i 2021, fordi udgifterne til bestyrelsens strategiseminar er tilbage på det normale niveau. Sidste år fik interessegrupperne og mindre grupper lidt ekstra penge, som oprindeligt var tænkt til aktiviteter, men som ikke kunne anvendes under nedlukningen. I 2022 får disse grupper samme beløb som tidligere.

Kenneth Krabat spurgte, om Lyrikgruppen regnes for en mindre gruppe, og fik det svar, at primærgrupperne får 36.000 kr., og det gælder også Lyrikgruppen. Interessegrupperne får et mindre beløb, men fik 5.000 kr. ekstra sidste år. Præcis L-gruppen fik ligeledes et sådant ekstrabeløb.

Budgettet blev enstemmigt godkendt, inklusiv uændret kontingent.

6. Behandling af indkomne forslag

Der var ingen indkomne forslag.

7. Valg af statsautoriseret eller registreret revisor

J.S. Revision blev genvalgt.

8. Valg af to kritiske revisorer

Lotte Garbers og Janne Hejgaard blev genvalgt.

Dirigent Knud Vilby gjorde opmærksom på, at valg til bestyrelsen foretages i ulige år, og derfor skal der ikke vælges nye bestyrelsesmedlemmer i 2022.

9. Eventuelt

Under Eventuelt blev foreningens internationale arbejde diskuteret i flere omgange. Indlæggene er samlet under ét i det følgende:

Regitze Schrøder udtrykte ønske om, at foreningen skulle fokusere mere på det internationale samarbejde med andre forfatterorganisationer. Hun havde tidligere fået det svar, at der ikke var kapacitet til det, men mente, at man som minimum skulle fokusere på at samarbejde med Frankrig og England.

Juliane Wammen, oversætternes gruppeformand, svarede, at det ikke er helt rigtigt at sige, at foreningen ikke har et internationalt samarbejde. Oversætterne arbejder sammen internationalt i CEATL, og foreningen arbejder sammen med European Writers' Council (EWC) og med det globale International Authors Forum. Politisk foregår der meget samarbejde.

Regitze Schrøder indvendte, at medlemmerne ikke får meget at vide om det.

Kenneth Krabat nævnte, at der tidligere har været et internationalt udvalg, der blev nedlagt, og tilsluttede sig, at både grupperne og medlemmerne blev bedre orienteret om det internationale arbejde, fx gennem Forfatteren.

Bernt Stubbe Østergaard nævnte, at det er svært at blive udgivet i udlandet, fordi det skal gå gennem agenter, og at erfaringsudveksling ville være en god idé.

Til det henviste Regitze Schrøder til en artikel, hun har haft i Forfatteren, om hvad man selv kan gøre.

Forfatterens redaktør, Lene Møller Jørgensen, tilføjede, at alle numre af Forfatteren ligger på hjemmesiden, og at man kan søge fx på solgt til udlandet eller agent og finde gamle artikler.

Sanne Udsen foreslog at lægge tips på hjemmesiden, fx med en liste over nordiske agenter.

Formanden for den skønlitterære gruppe, Stephanie Caruana, tilføjede, at man altid er velkommen til at skrive til sin gruppeformand, hvis man har en idé til et arrangement, fx om at udkomme i udlandet.

Kenneth Krabat nævnte, at det måske ikke blot handlede om at finde oplysninger, men at man også kunne have informationer, man gerne ville dele med andre, og at der ikke er noget sted på hjemmesiden, hvor man kan gøre det, medmindre man går gennem sin gruppeformand.

Morten Visby fortalte, at bestyrelsen har talt om netop det i forbindelse med diskussionen om internationalt udvalg, men der går ikke så lang tid, inden indlæggene peger i mange forskellige retninger. Det bliver som elefanten, hvor en har fat i halen og en i snablen, og hvad er det egentlig for et dyr? Foreningen skal blive ved med at tænke over det, men skal have afgrænset, præcis hvordan formidlingen kan foregå i praksis. Det er en af grundene til, at det ligger godt hos grupperne.

Lotte Thrane foreslog, at man kunne starte med en idébank, hvor folk kunne lægge deres ideer ud eller informere om det internationale samarbejde. Anne Sofie Hammer er repræsenteret i EWC og Juliane Wammen i CEATL. Man kunne bede dem om en gang imellem at lægge en lille rapport på en side, der kunne hedde Internationalt Samarbejde.

Sara Strand tilbød at samle det internationale på en underside. Man kan sende indlæg til hende, så vil hun lægge dem op. Det er nemlig lettere end at oprette et nyt forum.

Eva Parum mente, at der skulle afsættes penge til en redaktør, hvis der skal oprettes en blog, ellers vil det hurtigt blive kaotisk.

Juliane Wammen svarede, at det var en god idé, men at hun selv rapporterede til sin gruppe, fordi CEATL mest har interesse for oversætterne. Hun tilføjede, at alle er velkomne til at tage fat i hende og spørge, hvad der sker.

Sara Strand mente, at det var bedst at se først, hvad behovet er, og tilbød at tage imod mails om emnet, som hun så vil videresende til grupperne. Det er lettere at videresende en mail end at administrere en blog. Hun nævnte også, at der har været flere arrangementer med internationalt fokus.

Anne-Sophie Lunding-Sørensen havde et tip til dem, der skal på ophold i udlandet, nemlig at skrive ind til sekretariatet og få navne på lokale forfatterforeninger, man kan kontakte.

Regitze Schrøder rundede diskussionen af ved at fremhæve, at det er vigtigt, at medlemmerne får at vide, hvad der foregår, fordi det kan være til inspiration.

Egon Clausen gjorde opmærksom på, at endnu et navn burde nævnes blandt de afdøde medlemmer, nemlig Niels Holm Svendsen, som i en årrække var direktør for Tekst og Node og i mange år et aktivt medlem.

Pernille Frost spurgte til forhandlingerne med Danske Forlag om kravene fra EU til mere gennemsigtighed. Hun ville gerne vide, om der kom nogle minimumskrav, så man fx fik et login og kunne følge med i salget.

Morten Visby svarede, at transparens netop skal være på titelniveau. Det er en god lovændring, der kommer, men den er meget åben og ikke møntet specielt på bogmarkedet. Der kommer ikke til at stå i loven, hvordan en bogopgørelse skal se ud, og derfor skal det forhandles med forlæggerne.

Sara Strand opfordrede medlemmerne til at sende eksempler på de nye opgørelser ind til jurist Anne Koldbæk, så de kan indgå i foreningens vidensbank.

Morten Visby takkede for en god generalforsamling, med særlig tak til Knud Vilby for at have været en fremragende dirigent.

Generalforsamlingen sluttede kl. 16.55

Referent, Jo Hermann (medlem, vikarierende sekretariatschef i 2021)

Referatet er godkendt af Formand Morten Visby og Dirigent Knud Vilby den 25.maj 2022.